

Slutliga villkor i tillstånd till avfallsverksamhet

Miljöprövningsdelegationens beslut

Slutliga villkor

Miljöprövningsdelegationen avslutar provotidsförfarandet enligt Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätts dom den 28 november 2014 i mål nr M 36-14 och beslutar att följande ytterligare slutliga villkor ska gälla för verksamheten.

- 11 a. Utgående dagvatten från ytor där avfall hanteras ska samlas upp och avledas via en dagvattenanläggning som minst ska innehålla efterbehandlingsstegen sedimentationsdamm och oljeavskiljare med larm. Dagvattenanläggningen ska vara försedd med avstängningsventil samt en provtagningsbrunn som möjliggör en representativ provtagning på utgående vatten.
- 12 a. Halten föroreningar i utgående vatten från dagvattenanläggningen får inte överskrida följande nivåer, beräknat som årsmedelvärden.

Ämne	Halt	
Suspenderade ämnen	50	mg/l
Olja i vatten (mätt som oljeindex)	5	mg/l

pH ska ligga inom intervallet 6–9.

Utsläppet ska kontrolleras genom stickprov vid minst tio tillfällen per år, jämnt fördelat över året, i samband med flöde ut från dagvattenanläggningen. Årsmedelvärdet ska beräknas som ett medelvärde av samtliga stickprov under ett kalenderår. Analys ska ske på ofiltrerade prover om inte tillsynsmyndigheten bestämmer annat.

Utgående dagvatten ska även provtas och analyseras med avseende på totalkväve, totalfosfor, bly, koppar och zink. Omfattningen av kontrollen för dessa ämnen ska bestämmas i samråd med tillsynsmyndigheten och framgå av kontrollprogrammet.

Delgivning sker genom kungörelse

Miljöprövningsdelegationen beslutar, med stöd av 47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932), att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelsen införs inom tio dagar i Post- och Inrikes Tidningar samt i Borås Tidning.

Beslutet hålls tillgängligt hos Länsstyrelsen och hos kommunkansliet i Borås kommun. Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se.

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

Stena Recycling AB (nedan kallat sökanden) har lämnat in en provotidsutredning av dag- och dräneringsvatten och förslag på slutliga villkor för utsläpp av dagvatten.

Gällande tillstånd

Miljöprövningsdelegationen gav den 28 november 2013 (dnr 551-4912-2011) tillstånd enligt miljöbalken till avfallsverksamhet på fastigheten Hevea 5 i Borås kommun. Beslutet överklagades till mark- och miljödomstolen, som under en provotid sköt upp avgörandet av vilka villkor som ska gälla för utsläpp av dag- och dräneringsvatten (dom den 28 november 2014 i mål nr M 36-14). Samtidigt upphävde domstolen villkor 11 och 12 i tillståndet. Under provotiden skulle verksamhetsutövaren genomföra följande utredningar.

- De parametrar som ska utredas är olja i vatten (mätt som oljeindex), arsenik, bly, kadmium, koppar, krom, kvicksilver, nickel, zink, TOC, PCB, suspenderat material och pH. Utredningen ska utmynna i ett förslag om från vilka ytor inom anläggningens område som vatten ska samlas upp och behandlas, till vilken recipient som det behandlade vattnet ska avledas samt vilka åtgärder som ska vidtas för att minimera utsläppen av föroreningar. Utredningen ska planeras och utföras i samråd med tillsynsmyndigheten.
- Resultaten av utredningarna ska innehålla tekniska beskrivningar av möjliga åtgärder samt miljö- och kostnadsmissiga effekter samt förslag till åtgärder med tidplaner och förslag till slutliga villkor, och ska ges in till miljöprövningsdelegationen så snart ett tillförlitligt underlag kan tas fram, dock senast två år från den dag denna dom vunnit laga kraft.

Enligt Miljöprövningsdelegationens beslut den 15 december 2016 (dnr 551-33024-2016) förlängdes provotiden till den 28 februari 2018.

Hur ansökan har handlagts

Provotidsutredningen kom in till Miljöprövningsdelegationen den 19 februari 2018. Efter kompletteringar har utredningen kungjorts i Borås Tidning och remitterats till Länsstyrelsen, Miljö- och konsumentnämnden i Borås kommun och Södra Älvsborgs räddningstjänstförbund.

Yttranden har kommit in från Länsstyrelsen och Miljö- och konsumentnämnden. Sökanden har fått tillfälle att bemöta yttrandena.

Sökandens förslag till slutliga villkor

- Den befintliga dagvattenanläggningen ska minst innehålla efterbehandlingstegen sedimentationsdamm, oljeavskiljare och insatsfilter med erforderlig funktion. Kontrollprogram ska upprättas i samråd med tillsynsmyndighet för att säkerställa anläggningens funktion. Kontrollprogrammet lämnas in till tillsynsmyndighet inom sex månader från det att slutliga villkor meddelats.
- Skötselvillkor:
 - Oljeavskiljare – Månadsvis kontroll av slamnivå samt oljenivå och oljelarm
 - Insatsfilter – Månadsvis kontroll av insatsfilter i samlingsbrunn
 - Damm – Kvartalsvis kontroll av slamnivå i både fördamm och huvuddamm.

Dagvatten varierar kraftigt både flödesmässigt och i föroreningsinnehåll. Det innebär ofta stora svårigheter och osäkerheter med att provta och bedöma eventuell föroreningsbelastning. Det bedöms vara olämpligt att i detta fall upprätta specifika begränsningsvärden då det kan leda till följder som inte står i proportion till befintliga miljörisker.

Sökandens prövotidsutredning

Ett omfattande arbete har utförts på fastigheten med att anlägga ledningsnät för dagvatten och att installera reningsteknik för dagvatten. Extern part anlätades för att utvärdera olika typer av reningsteknik. Teknik som har installerats för dagvattenrening är ett insatsfilter, sedimenteringsdamm samt en slam- och oljeavskiljare. Insatsfilter har installerats i samlingsbrunnen innan dammen. Dammen har försetts med en stenbarriär för att skapa två zoner och på så vis förbättra avskiljning av föroreningar och sedimentering i dammen. Efter dammen leds vattnet genom en slam- och oljeavskiljare (lamell), LOA 2800, innan avledning till recipient. Dammen samt slam- och oljeavskiljare var på plats i oktober 2016 då provtagningen startade. Det extra insatsfiltret monterades först i slutet av 2017 och eventuell effekt av filtret har därför ännu inte utretts.

I samband med anläggning av ledningsnät och installation av reningsteknik togs kontakt med Borås Energi och Miljö gällande byte av recipient. Dagvatten från fastigheten avleddes tidigare till Öresjö (vattentäkt), men har efter överenskommelse med Borås Energi och Miljö samt Miljöförvaltningen styrts om och avleddes numera till Viskan (ej vattentäkt).

Rutiner för provtagning av dagvatten under prövotiden togs fram och redovisades för tillsynsmyndigheten innan uppstart av utredningen. Sökanden har låtit COWI AB utföra utredningen av dag- och dräneringsvatten. Resultat från utredningen visar att inga separata ledningar för dräneringsvatten finns utanför byggnader och att det inte förekommer dräneringsvatten i befintligt ledningsnät. Dagvatten från hårdgjorda ytor avleddes till reningsanläggningen. På icke hårdgjord yta (vid dammen) sker enbart förvarning av tomemballage.

Den befintliga dagvattenanläggningen bedöms innehålla bästa möjliga teknik som också är kostnadseffektiv och anläggningen bedöms vara skälig för att undvika negativ miljöpåverkan.

Väntade miljöeffekter

Utifrån en generell miljörisk finns det generella jämförelsevärden att tillgå för att försöka bedöma eventuell miljöpåverkan. Ofta används generella riktvärden/riktlinjer kring dagvatten och förorenat vatten från b.la. Stockholm och Göteborg men även kemiska gränsvärden samt bedömningsgrunder för särskilda förorenande ämnen inom vattenförvaltningsförordningen. För att kunna tillämpa dessa värden bör det finnas någon koppling till platsspecifika miljörisiker. Det saknas även koppling kring dessa jämförelsevärden gentemot befintliga reningstekniker i dag. Föroreningshalterna i dagvattnet är vidare mycket svåra att styra för verksamhetsutövaren eftersom flödena varierar kraftigt. Att tillämpa begränsningsvärden i detta fall kan leda till följder som inte står i proportion till befintliga miljörisiker och att kravställningar inte överensstämmer med de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken (2 kap. 3 och 7 §§ miljöbalken). Det finns exempel från Mark- och miljööverdomstolen där tillämpning av begränsningsvärden kring dagvattenutsläpp ifrågasätts av just dessa orsaker (MÖD 2304-13).

Befintlig dagvattenanläggning innehåller ett flertal reningssteg (insatsfilter, tvådelad sedimentationsdamm samt oljeavskiljare) och har en flödesregulator som begränsar det maximala flödet ut från anläggningen till 2 l/s vid normal drift, vilket minimerar omgivningspåverkan. Den befintliga dagvattenanläggningen bedöms motsvara bästa möjliga teknik och åtgärden bedöms vara skäligen för att undvika en eventuell negativ miljöpåverkan.

Mot bakgrund av resonemanget ovan bedöms det inte vara möjligt att bestämma några lämpliga begränsningsvärden. Tillsyn och kravställning på reningsanläggningen föreslås kunna genomföras inom ramen för egenkontroll. För att kunna säkerställa att dagvattenanläggningen bibehåller önskad funktion föreslås att ett kontrollprogram upprättas som innefattar riktvärden, provtagningsmetod och provtagningsfrekvens. Ett överskridande av uppsatta riktvärden bör medföra en utredning kring eventuella negativa miljöeffekter, möjlig orsak till överskridande samt eventuell förbättringsåtgärd om det finns behov.

Yttranden i sammanfattning

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen föreslår att Miljöprovningsdelegationen beslutar om nedanstående slutliga villkor för verksamheten.

23. Utgående dagvatten från ytor där avfall hanteras ska samlas upp och avledas via en dagvattenanläggning som minst ska innehålla efterbehandlingstegen sedimentationsdamm och oljeavskiljare med larm. Dagvattenanläggningen ska vara försedd med avstängningsventil samt en provtagningsbrunn som möjliggör en representativ provtagning på utgående vatten.
24. Halten föroreningar i utgående vatten från dagvattenanläggningen får inte överskrida följande nivåer, beräknat som årsmedelvärden:

Ämne	Halt	
Suspenderade ämnen	50	mg/l
Olja i vatten (mätt som oljeindex)	5	mg/l

pH ska ligga inom intervallet 6–9.

Utsläppet ska kontrolleras genom stickprov minst en gång per kalendermånad i samband med flöde ut från dagvattenanläggningen eller i den omfattning som tillsynsmyndigheten bestämmer. Årsmedelvärdet ska beräknas som ett medelvärde av samtliga stickprov under ett kalenderår. Analys ska ske på ofiltrerade prover om inte tillsynsmyndigheten bestämmer annat.

Utgående dagvatten ska även provtas och analyseras med avseende på totalkväve, totalfosfor, bly, koppar och zink. Omfattningen av kontrollen för dessa ämnen ska bestämmas i samråd med tillsynsmyndigheten och framgå av kontrollprogrammet.

Utifrån den verksamhet som bedrivs på platsen och det som framkommit i utredningen bedömer Länsstyrelsen att det är rimligt att i villkor reglera provtagning och utsläppsnivåer för suspenderat material och olja. Dagvattenanläggningen har visats ha en bra avskiljande effekt på suspenderat material och olja. Suspenderat material behöver i sig inte vara förorenande men kan bidra till grumling av vattendrag och partiklar är dessutom ofta föroreningsbärare, dvs. viss fastläggning av metaller och andra föroreningar sker på partiklarna och är därav av särskild betydelse ur miljösynpunkt.

Länsstyrelsen anser vidare att det är lämpligt att sökanden och tillsynsmyndigheten inom ramen för tillsynen och kontrollprogrammet vid behov tar fram lämpliga övriga kontrollparametrar och utsläppsnivåer, som kan utgöra grund för när ytterligare åtgärder ska vidtas för att säkerställa att verksamheten bedrivs på ett optimalt sätt. Här kan kontroll av metaller såsom bly, koppar och zink vara lämpligt. Men det bedöms inte motiverat att i villkor reglera utsläpp av dessa metaller. Föreligger misstankar om utsläpp av betydelse av andra föroreningar därutöver, kan ytterligare kontroll genomföras och föreskrivas inom ramen för egenkontrollen eller initieras av tillsynsmyndigheten.

Länsstyrelsen anser att all hantering av avfall som kan ge upphov till förorening av dagvattnet ska förses med primärt skydd, t.ex. tak eller invallningar som förhindrar att föroreningar hamnar i dagvattnet. Primärt ska mängden förorening till vatten begränsas så långt som möjligt. Syftet med kontrollen av dagvattnet och uppsatta begränsningsvärden är huvudsakligen att säkerställa att inga utsläpp av betydelse sker genom dagvattenutsläpp och att verksamheten därmed bedrivs såsom det kan förväntas. Resultat från provtagningen ska följas upp löpande och kopplas till hur hanteringen av avfallet har skett. Vidare kan konstateras att det finns en stor problematik kring provtagning och analysering av dagvatten som gör att det inte är tillfredsställande att enbart förlita sig på den. Hur avfallet hanteras och lagras är av överordnad betydelse. Begränsningsvärdena kan fristående inte anses tillräckliga.

Sökandens utredning av dagvatten visar också på vikten av att förhindra att dagvatten blir förorenat i samband med hantering av avfall. Detta visas tydligt i de jämförande analyser som har gjorts mellan utgående halt och ingående halt till dagvattenanläggningen. En hög halt in ger en högre halt ut jämfört med en lägre halt in. I vissa fall kan man se en viss fördröjning.

Miljö- och konsumentnämnden

Miljö- och konsumentnämnden instämmer i sökandens resonemang om att begränsningsvärden inte är lämpligt. Tillsyn och krav på rening kan göras inom ramen för egenkontrollen, med bl.a. kontrollprogram. Nämnden har inga synpunkter på föreslagna villkor och tillstyrker ansökan.

Sökandens bemötande av yttrandena

Sökanden anser att Länsstyrelsens föreslagna villkor 24 ska ha följande lydelse avseende provtagningsfrekvens:

Utsläppet ska kontrolleras genom stickprov minst sex gånger per år, helst jämnt fördelat under året, i samband med flöde ut från dagvattenanläggningen. Arsmedelvärdet ska beräknas som ett medelvärde av samtliga stickprov under ett kalenderår. Analys ska ske på ofiltrerade prover om inte tillsynsmyndigheten bestämmer annat.

Provtagning månadsvis kommer inte alltid att vara möjligt med tanke på att vädret styr möjligheterna till provtagning. Exempelvis kommer en kall vinter eller en längre torrperiod, som den här sommaren, innebära att det inte finns något flöde att provta på. Provtagning kan enbart ske i samband med att anläggningen är bemannad, vilket är under dagtid på vardagar. Provtagning direkt efter en rengöring av dagvattensystem och teknik är inte heller lämpligt. Sökanden ser att det är möjligt att provtagning kan ske minst sex gånger under ett år, förutsatt att det finns ett flöde ut från dagvattenanläggningen.

Inga övriga synpunkter framförs.

Motiveringen till Miljöprövningsdelegationens beslut

Miljöprövningsdelegationen anser att provotidsutredningen utgör ett tillräckligt underlag för att slutliga villkor ska kunna fastställas och avslutar därmed provotidsförfarandet.

Med anledning av sökandens villkorsförslag, remissinstansernas synpunkter och sökandens bemötande gör Miljöprövningsdelegationen följande överväganden när det gäller vilka slutliga villkor för utsläpp till vatten som behövs.

Villkor 11 a

Sökanden har inte motsatt sig Länsstyrelsens förslag till villkor om dagvattenanläggningens utformning. Miljöprövningsdelegationen fastställer därför ett sådant villkor.

Villkor 12 a

I villkoret regleras en del av kontrollen av utgående vatten från dagvattenanläggningen. Av villkoret framgår hur kontroll ska ske och hur ofta.

Länsstyrelsen har föreslagit att kontroll ska ske genom stickprov minst en gång per kalendermånad i samband med flöde ut från dagvattenanläggningen. Sökanden har motsatt sig detta och anser att provtagning månadsvis inte alltid kommer att vara möjligt med tanke på att vädret, bemanning och andra omständigheter styr möjligheterna till provtagning. Sökanden ser att det är möjligt att provtagning kan ske minst sex gånger under ett år, förutsatt att det finns ett flöde ut från dagvattenanläggningen.

Miljöprövningsdelegationen anser att årsmedelvärden av halter kan, beroende på hur många prov som tas, ge en samlad föroreningsbild över ett helt år. För att få ett tillförlitligt årsmedelvärde skulle beräkningen behöva baseras på dygnsmedelvärden

vid tidstyrd- eller flödesproportionell provtagning. Metoden är dock tidskrävande och relativt kostsam i längden.

För denna anläggning är stickprov, som är en enklare och mindre tillförlitlig provtagningsmetod, tillräcklig under förutsättning att provtagningsfrekvensen är regelbunden. För att få ett säkerställt årsmedelvärde krävs i regel minst tio till tolv provtagningsstillfällen per år. Stickproven kan antingen ske som enskilda prov eller så kan flera prov under dygnet utgöra ett samlingsprov för högre tillförlitlighet. Samtidigt instämmer Miljöprövningsdelegationen i sökandens synpunkter att oförutsedda händelser och underhåll kan innebära att kontroll ibland inte kan ske. Kontroll ska därför ske enligt följande: *"Utsläppet ska kontrolleras genom stickprov vid minst tio tillfällen per år, jämnt fördelat över året, i samband med flöde ut från dagvattenanläggningen"*.

Detta beslut har fattats av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Västra Götalands län. I beslutet har Anders Hjalmarsson, ordförande, och Jan Mastera, miljöakkunnig, deltagit. Ärendet har beretts av Therese Byström, miljöhandläggare.

Anders Hjalmarsson

Jan Mastera

Detta beslut har godkänts digitalt. Det saknar därför namnunderskrifter.

Så här överklagar du Miljöprövningsdelegationens beslut

Miljöprövningsdelegationens beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen.** Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se. Skickar du med vanlig post är adressen Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 403 40 Göteborg.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till mark- och miljödomstolen.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **senast den 18 mars 2019**.

Om den som överklagar är en part som företräder det allmänna (t.ex. Naturvårdsverket, Länsstyrelsen eller kommunens miljönämnd), ska överklagandet dock ha kommit in till Länsstyrelsen **senast den 4 mars 2019**.

Överklagandet ska vara skriftligt. I skrivelsen ska du ange

- ditt namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- vilket beslut du överklagar, t.ex. genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer, samt

- hur du anser att Miljöprövningsdelegationens beslut ska ändras och varför det ska ändras.

Sändlista

Externt

- Naturvårdverket, registrator@naturvardsverket.se
- Havs- och vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se
- Länsstyrelsen/Enheten för miljötillsyn, miljoskydd.vastragotaland@lansstyrelsen.se
- Miljö- och konsumentnämnden i Borås kommun, miljo@boras.se
- Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund, serf@serf.se
- Aktförvararen, Kommunkansliet Borås kommun, boras.stad@boras.se

Internt

- Anders Hjalmarsson
- Jan Mastera
- Therese Byström
- Monica Lind
- Katja Almqvist
- Gudrun Magnusson